

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România

Decembrie 2021

Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România

Decembrie 2021

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0562

Cuprins

Sinteza	5
<hr/>	
A. Accesul la finantare al companiilor nefinanciare	6
<hr/>	
B. Capacitatea companiilor de a face fata unor evolutii financiare nefavorabile	11
<hr/>	
B1. Perceptia companiilor asupra unor evolutii nefavorabile privind costul finantarii (rata dobânzii)	11
B2. Perceptia companiilor asupra unei evolutii nefavorabile a cursului de schimb al monedei nationale in raport cu moneda euro	13
C. Capacitatea firmei de a face fata unor evolutii nefavorabile privind schimbările climatice	15
<hr/>	
Anexa: Metodologie sondaj	19

Sinteză

Sondajul privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România (FCNEF) surprinde opiniile sectorului real¹ cu privire la: (i) cele mai presante probleme în desfășurarea activității; (ii) percepția privind costul finanțării; (iii) percepția asupra implicațiilor unei posibile aprecieri/deprecieri a monedei naționale; (iv) percepția privind impactul schimbărilor climatice. Principalele concluzii ale analizei sunt următoarele:

- Revenirea economică consemnată de la data ultimului sondaj este pusă în evidență de evaluările companiilor nefinanciare, care consideră într-o mai mică proporție că situația economică generală sau sectorială s-a deteriorat.
- Costurile de producție, cheltuielile cu personalul, disponibilitatea forței de muncă calificate, concurența și lipsa cererii sunt cele mai presante probleme identificate de companii în această rundă a sondajului. Accesul la finanțare și aspectele legate de procesul de insolvență afectează în cea mai mică măsură firmele.
- Încrederea companiilor nefinanciare în sistemul bancar autohton este preponderent moderată. Cea mai scăzută încredere în sectorul bancar o au IMM, în timp ce corporațiile se situează la polul opus, acestea raportând în proporție de 36 la sută o încredere ridicată sau foarte ridicată.
- Ratele fixe de dobândă reprezintă tipul de rată a dobânzii pentru care au optat sau ar opta cele mai multe întreprinderi pentru finanțarea de la bănci sau instituții financiare nebankare.
- Cele mai multe companii (70 la sută) declară că nu ar fi afectate de modificarea dobânzilor la lei, în timp ce circa 5 la sută dintre companii sunt deja afectate de nivelul ratelor dobânzii.
- Circa 24 la sută dintre companii au expuneri la riscul valutar, însă nu utilizează nicio metodă de acoperire a acestuia. Mai puțin de 1 la sută dintre firme utilizează instrumente derivate de tipul contractelor *forward*, *futures*, opțiuni sau *swap* și 10 la sută în cazul companiilor importatoare și exportatoare.
- Referitor la așteptările cu privire la evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro în următoarele 6 luni, majoritatea companiilor nefinanciare previzionează creșterea într-o anumită măsură a cursului de schimb.
- Cele mai multe companii autohtone (62 la sută) nu au luat nicio măsură în ceea ce privește riscurile climatice, procentul reducându-se la 34 la sută în cazul corporațiilor, probabil pe fondul unei culturi organizaționale mai dezvoltate și al unui grad de conștientizare mai ridicat.

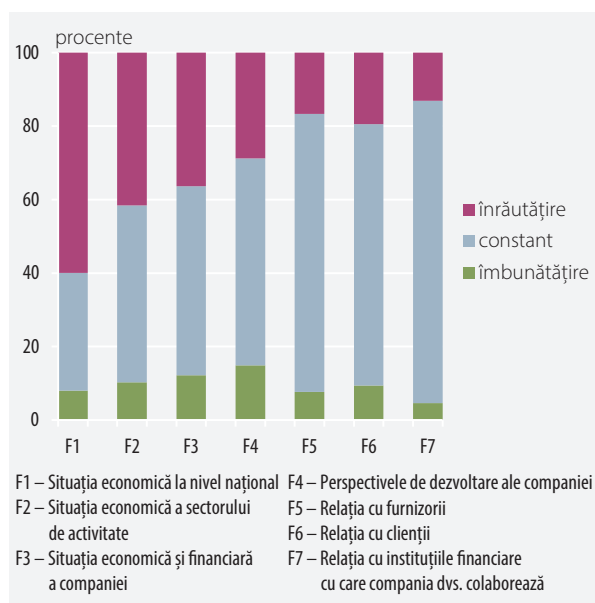
¹ Eșantionul utilizat în *Sondajul FCNEF* conține circa 11 000 de companii nefinanciare, este reprezentativ la nivel național și regional, iar extragerea companiilor incluse în sondaj este realizată prin procedee statistice specifice cu respectarea criteriilor privind: (i) clasa de mărime a companiei (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii și corporații); (ii) sectorul de activitate (conform CAEN Rev. 2) și (iii) regiuni de dezvoltare. Sondajul este efectuat semestrial de BNR, de regulă în lunile martie și septembrie. Decalarea față de calendarul obișnuit a avut loc pe fondul contextului epidemiologic generat de pandemia COVID-19.

A. Accesul la finanțare al companiilor nefinanciare

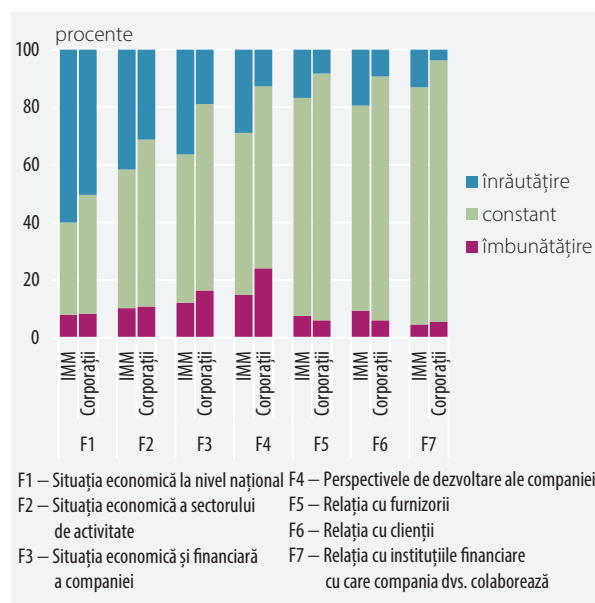
Evoluția principalilor factori de influență asupra activității firmei

Revenirea economică consemnată de la data ultimului sondaj este pusă în evidență de evaluările companiilor nefinanciare, care consideră într-o mai mică proporție că situația economică generală sau sectorială s-a înrăutățit. Astfel, circa 60 la sută dintre firme consideră că situația economică la nivel național s-a deteriorat, față de 70 la sută în sondajul derulat în luna martie 2021 (Grafic 1). Merită a fi menționat faptul că circa 12 la sută dintre companii au înregistrat o îmbunătățire a situației financiare în perioada aprilie-septembrie 2021, proporția fiind în creștere cu 4 puncte procentuale. În același timp, colaborarea cu instituțiile financiare continuă să se îmbunătățească, tot mai puține companii nefinanciare raportând degradarea relațiilor de afaceri cu astfel de entități (13 la sută, față de 16 la sută în martie 2021).

Grafic 1. Percepția companiilor nefinanciare asupra situației macroeconomice, evoluției sectorului de activitate sau întreprinderii, pentru perioada aprilie-septembrie 2021

Grafic 2. Percepția companiilor nefinanciare asupra situației macroeconomice, evoluției sectorului de activitate sau întreprinderii, defalcat pe mărimea companiei, pentru perioada aprilie-septembrie 2021

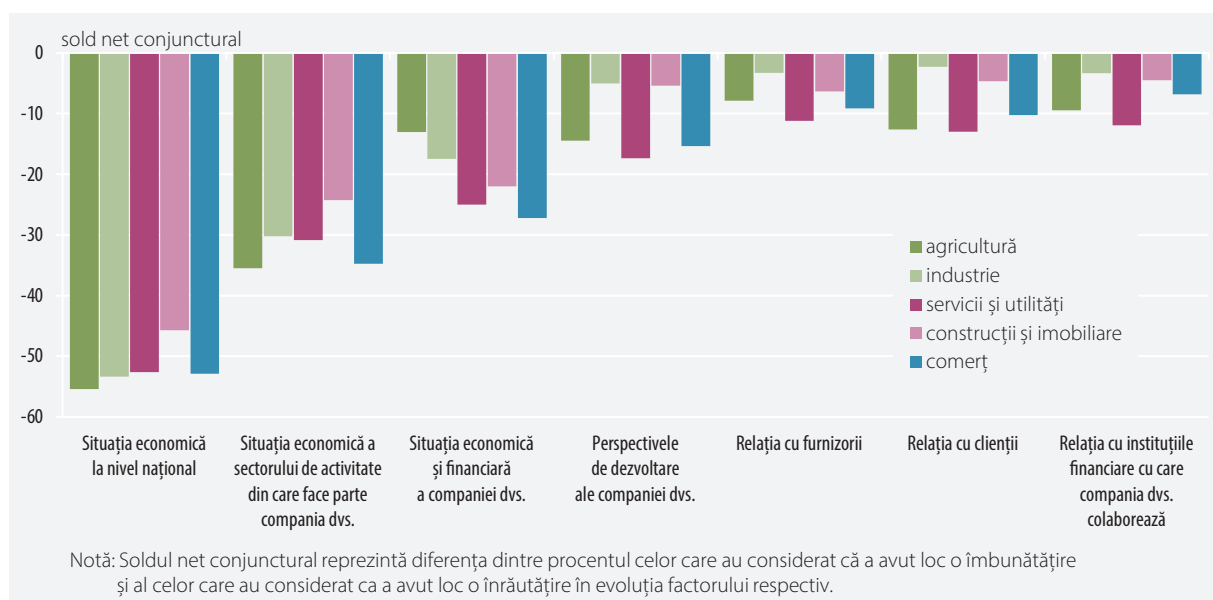

În funcție de dimensiune, IMM manifestă o atitudine mai prudentă, entuziasmul față de situația economică fiind recuperat într-un ritm mai lent decât în cazul corporațiilor. Acest lucru ar putea indica însă și o inegalitate în revenirea economică, dar și o capacitate mai redusă a firmelor din prima categorie de a face față unor situații nefavorabile, în condițiile unei sănătăți financiare mai slabe. Astfel, 60 la sută dintre firme în cazul IMM, comparativ cu 50 la sută în cazul companiilor de mari dimensiuni, consideră că situația economică s-a înrăutățit în ultimele 6 luni (Grafic 2). Îmbunătățirea sentimentului firmelor față de ultima raportare s-a manifestat indiferent

de dimensiunea companiei, atât în ceea ce privește situația economică generală, sectorială sau la nivel de entitate.

Perspectiva asupra situației economice și financiare în funcție de sectorul de activitate este mai accentuat negativă în cazul firmelor din servicii și utilități, respectiv comerț, peste 25 la sută dintre companii indicând o deteriorare netă a poziției financiare și economice a societății. Merită a fi menționat faptul că firmele din industrie și construcții manifestă cele mai optimiste așteptări legate de perspectivele de dezvoltare ale companiei, la polul opus situându-se întreprinderile din sectorul servicii și utilități (Grafic 3).

Grafic 3. Percepția companiilor nefinanciare asupra situației macroeconomice, evoluției sectorului de activitate sau întreprinderii, pentru perioada aprilie-septembrie 2021, pe principalele sectoare economice

Cele mai presante probleme ale companiilor

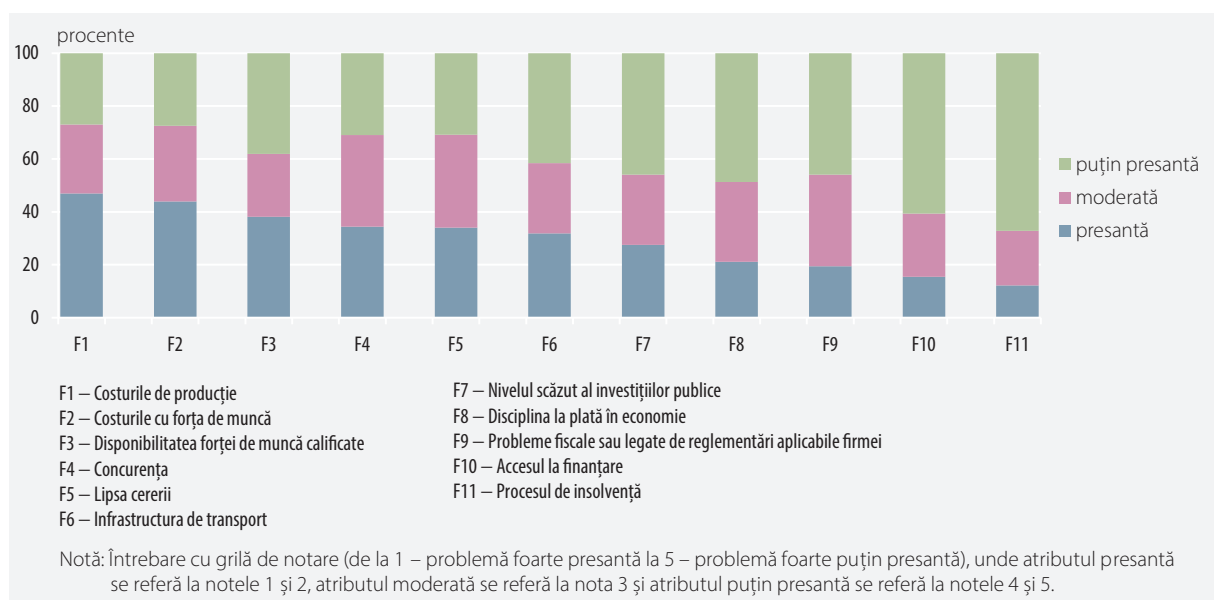
Costurile de producție (47 la sută), cheltuielile cu personalul (44 la sută), disponibilitatea forței de muncă calificate (38 la sută), concurența și lipsa cererii (34 la sută) sunt cele mai presante probleme identificate de companii (Grafic 4). Se remarcă clasarea costurilor de producție în topul celor mai prezente probleme întâmpinate de firme, generate de creșterea semnificativă a prețurilor în industria energetică, dar și de majorarea cotațiilor materiilor prime și materialelor, ca urmare a perturbărilor ce vizează lanțurile de aprovizionare și de producție la nivel global, precum și de incertitudinile privind evoluția pandemiei.

Cheltuielile cu personalul continuă să ridice dificultăți firmelor autohtone, cu precădere de la începutul pandemiei, deși dinamica costurilor unitare cu forța de muncă s-a temperat în cel de-al doilea trimestru al anului curent. Pe fondul evoluției economice favorabile, variația costurilor unitare cu forța de muncă s-a situat la 1,8 la sută

comparativ cu 3,1 la sută în primul trimestru al anului². Costurile cu forța de muncă reprezintă de departe cea mai importantă problemă pentru companiile din sectorul agricol, urmat de industrie. În cazul celei din urmă, singurele ramuri în care dinamica productivității a depășit-o pe cea a salariilor au fost industria farmaceutică, metalurgia, industria calculatoarelor și a produselor electronice și sectorul de fabricare a altor mijloace de transport³.

Cea de-a treia cea mai presantă problemă pentru companiile autohtone, disponibilitatea forței de muncă calificate, este mai accentuată pentru firmele din agricultură, fiind raportată de 56 la sută dintre companii. Deși evoluțiile recente au semnalat o ameliorare a situației, reintensificarea pandemiei coroborat cu intensificarea penuriei de forță de muncă calificată rămân riscuri dinspre piața muncii.

Grafic 4. Cele mai presante probleme ale companiilor nefinanciare în perioada aprilie-septembrie 2021

Accesul la finanțare (15 la sută) și aspectele legate de procesul de insolvență (12 la sută) afectează în cea mai mică măsură firmele. Instituțiile de credit autohtone au menținut neschimbate standardele de creditare în cazul împrumuturilor și liniilor de credit acordate companiilor nefinanciare. Această evoluție a fost constatată atât la nivel agregat, cât și la nivelul IMM și al corporațiilor, indiferent de maturitate⁴.

Similar situației la nivelul zonei euro, în această rundă de sondaj, întreprinderile de toate dimensiunile, în special firmele mari, au raportat lipsa forței de muncă calificate ca preocupare dominantă pentru activitatea lor, în timp ce accesul la finanțare a fost printre obstacolele cele mai puțin raportate (Grafic 5). Există, totuși, mici diferențieri în identificarea problemelor presante în funcție de dimensiunea companiei. Astfel, pentru întreprinderile mici și mijlocii, factorii cu cel mai important impact indicați

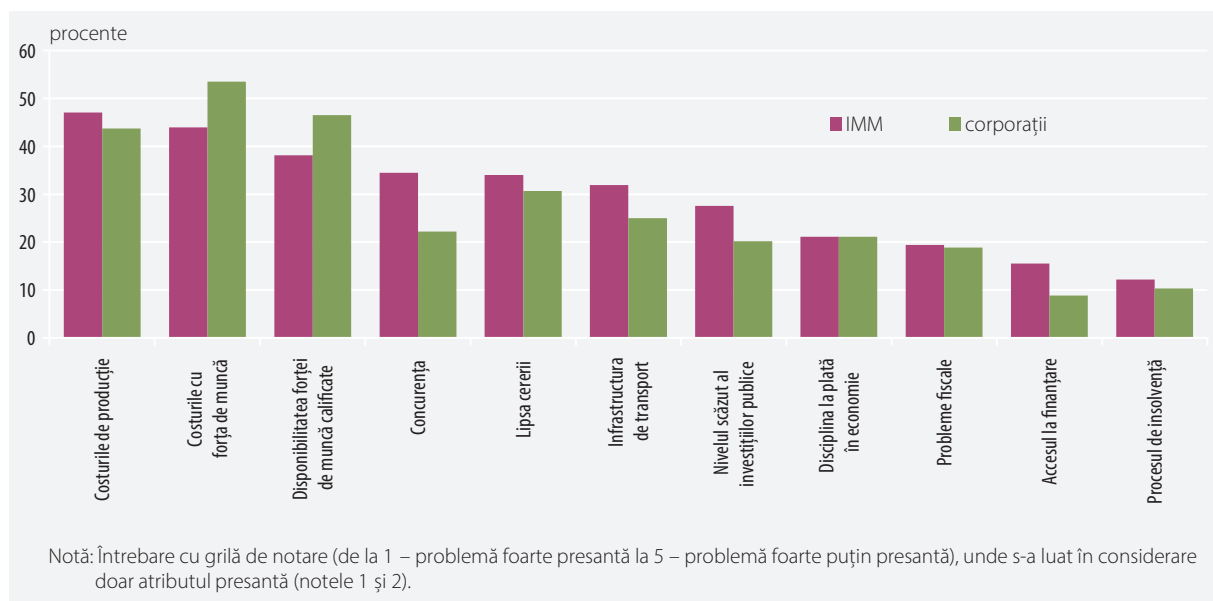
² Raportul asupra inflației, noiembrie 2021.

³ Raportul asupra inflației, noiembrie 2021.

⁴ Sondajul privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației, noiembrie 2021.

sunt costurile de producție (47 la sută), în timp ce în cazul corporațiilor costurile cu personalul (54 la sută) și disponibilitatea forței de muncă (47 la sută) ridică probleme semnificative. Merită a fi menționat faptul că în cazul companiilor de mari dimensiuni, accesul la finanțare a fost raportat ca fiind problema cel mai puțin presantă (9 la sută, față de 16 la sută în cazul IMM).

Grafic 5. Cele mai presante probleme ale IMM și corporațiilor în perioada aprilie-septembrie 2021

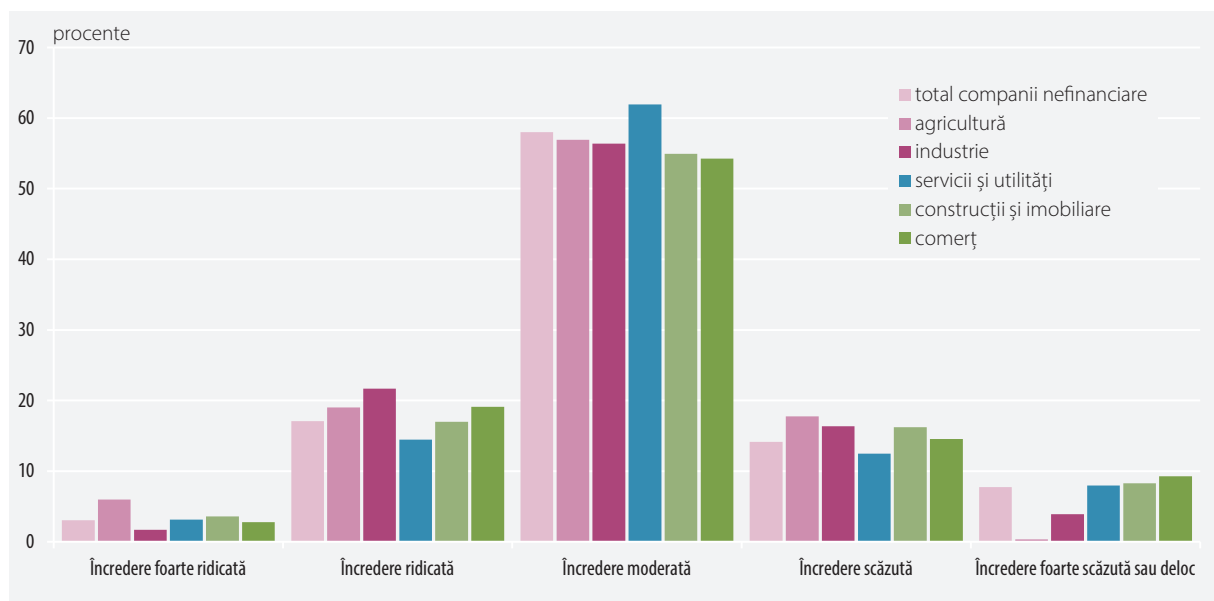

Încrederea în sectorul bancar românesc

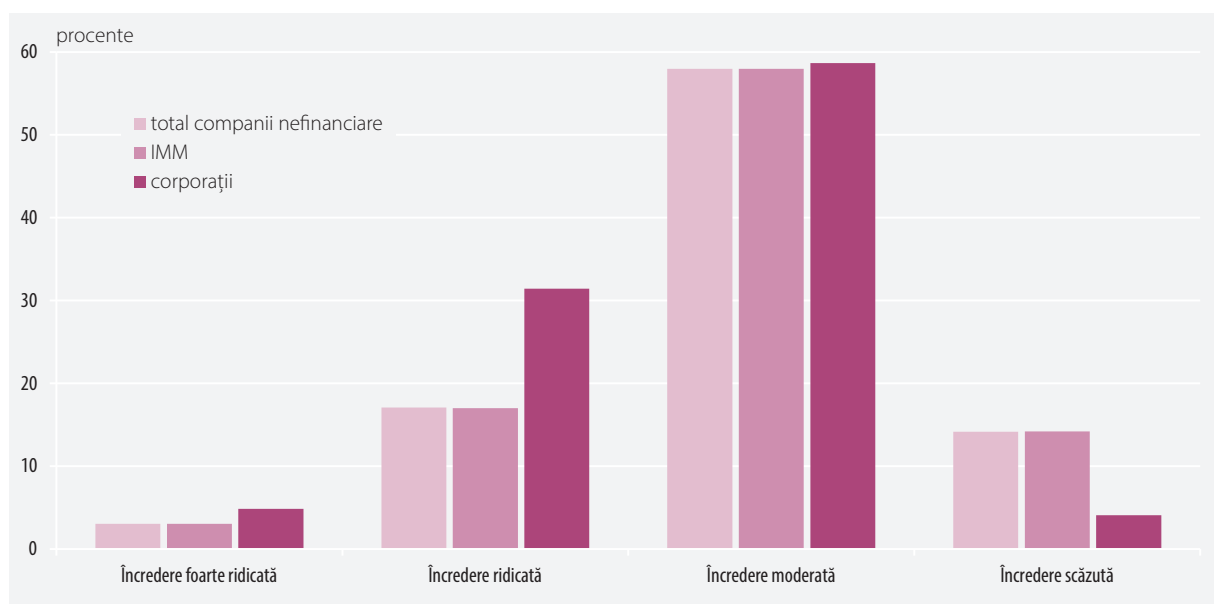
Încrederea companiilor nefinanciare în sistemul bancar autohton este preponderent moderată (58 la sută). Cea mai scăzută încredere este înregistrată la nivelul IMM (21 la sută), în timp ce corporațiile se situează la polul opus, acestea raportând în proporție de 36 la sută o încredere ridicată sau foarte ridicată (Grafic 7). În funcție de sectorul de activitate, companiile din agricultură indică în cea mai mare proporție o încredere ridicată sau foarte ridicată (25 la sută), în timp ce companiile din comerț și construcții sunt cele mai reticente în ceea ce privește sistemul bancar (24 la sută), Grafic 6. Din perspectiva instituțiilor de credit, acestea apreciază în T3 2021 cel mai riscant domeniu ca fiind cel energetic (54 la sută procent net), fiind urmat de industrie și imobiliară (29 la sută procent net), risc de credit menținându-se relativ constant pentru sectoarele agricultură și comerț⁵.

⁵ Sondajul privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației, noiembrie 2021.

Grafic 6. Nivelul de încredere în sectorul bancar românesc din perspectiva inițierii sau derulării relațiilor de afaceri în funcție de sectorul de activitate

Grafic 7. Nivelul de încredere în sectorul bancar românesc din perspectiva inițierii sau derulării relațiilor de afaceri în funcție de dimensiunea companiei

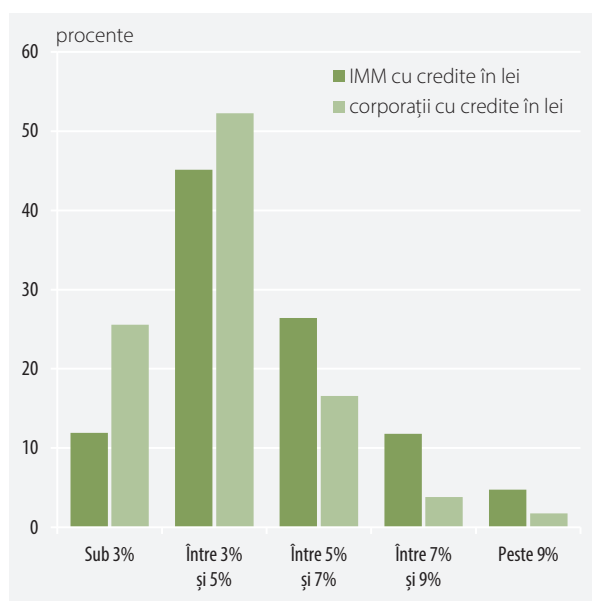

B. Capacitatea companiilor de a face față unor evoluții financiare nefavorabile

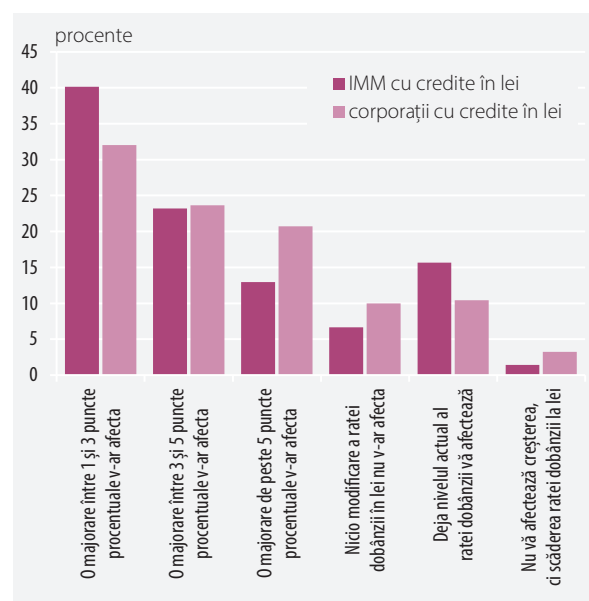
B1. PERCEPȚIA COMPANIILOR ASUPRA UNOR EVOLUȚII NEFAVORABILE PRIVIND COSTUL FINANȚĂRII (RATA DOBÂNZII)

O proporție mai ridicată a companiilor nefinanciare (12 la sută, față de 9 la sută cu un an în urmă) considerau în septembrie 2021 că nivelul costului de finanțare nu ar afecta capacitatea de rambursare a împrumutului și nici activitatea companiei, în timp ce 28 la sută dintre firme (comparativ cu 36 la sută în ediția din februarie 2021) estimau că impactul costului de finanțare ar putea periclita activitatea companiei sau capacitatea de onorare a serviciului datoriei. În același timp, 56 la sută dintre firme declară că nu au nevoie de finanțare de la bănci. În contrast, în cazul companiilor de mari dimensiuni situația este ușor diferită în sensul în care corporațiile nu ar fi afectate de costurile de finanțare externă într-o proporție mai ridicată (27 la sută), în timp ce numărul companiilor care nu au nevoie de finanțare este mult mai mic (39 la sută).

Grafic 8. Rata medie a dobânzii la creditele în lei pentru companiile nefinanciare care dețin credite în lei, septembrie 2021

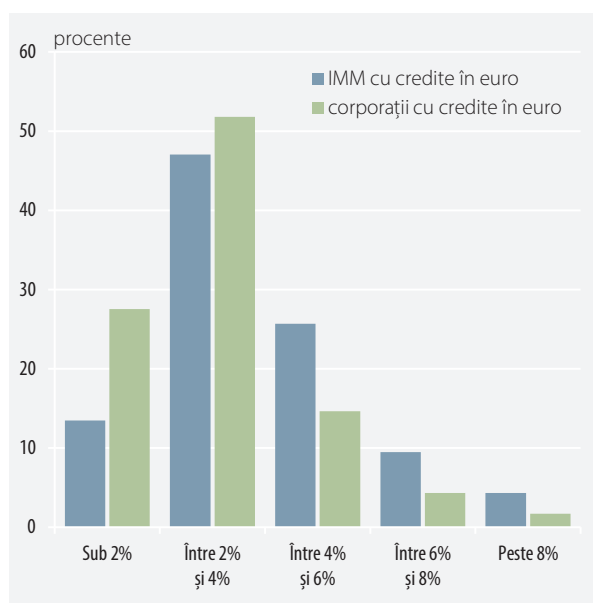
Grafic 9. Percepția companiilor nefinanciare asupra unor posibile modificări viitoare privind rata dobânzii la credite în lei, septembrie 2021

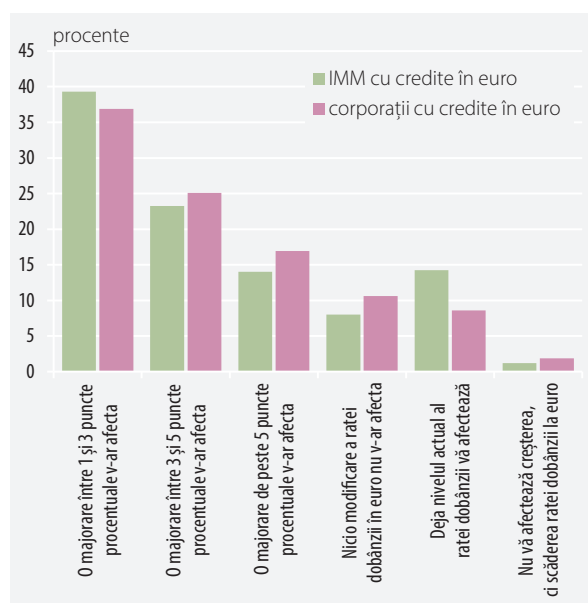
În ceea ce privește tipul de rată a dobânzii pentru care companiile au optat sau ar opta pentru finanțarea externă de la bănci sau instituții financiare nebancale, cele mai multe întreprinderi preferă ratele fixe de dobândă (33 la sută), circa 7 la sută dintre firme aleg ratele variabile sau mixte de dobândă, iar 3 la sută dintre companii ar fi dispuse să acceseze un credit indiferent de tipul dobânzii. Dintre sectoarele de activitate, companiile din agricultură preferă în cea mai mare măsură ratele fixe de dobândă (41 la sută) și prezintă, de asemenea, cea mai mică pondere a companiilor care nu ar fi dispuse să acceseze credite indiferent de tipul dobânzii (48 la sută, față de 57 la sută pentru întreg segmentul de companii nefinanciare).

De remarcat este faptul că 76 la sută dintre companii nu au credite în lei, iar 86 la sută nu au credite în euro. Dintre companiile cu împrumuturi, cele mai multe au asociate rate ale dobânzii de până la 5 la sută pentru creditele în lei (61 la sută pe total companii, 57 la sută în cazul IMM și 78 la sută pentru corporații) și sub 4 la sută pentru creditele în euro (66 la sută pe total companii, 61 la sută pentru IMM și 79 la sută pentru corporații), Graficele 8 și 10. Instituțiile de credit autohtone au menținut neschimbate standardele de creditare în cazul împrumuturilor și liniilor de credit acordate companiilor nefinanciare, iar singurul termen al creditării care a contribuit la evoluția standardelor de creditare, în sensul relaxării, a fost *spread*-ul ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR⁶.

Grafic 10. Rata medie a dobânzii la creditele în euro pentru companiile nefinanciare care dețin credite în euro, septembrie 2021

Grafic 11. Percepția companiilor nefinanciare asupra impactului unor posibile modificări viitoare privind rata dobânzii la credite în euro, septembrie 2021

În cazul unor majorări ale ratelor de dobândă, cele mai multe companii (70 la sută) declară că nu ar fi afectate de modificarea dobânzii la lei, în timp ce circa 5 la sută dintre companii sunt deja afectate de nivelul ratelor dobânzii. Pentru 11 la sută dintre firme, o majorare între 1 punct procentual și 3 puncte procentuale a ratei dobânzii ar

⁶ Sondajul privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației, noiembrie 2021.

putea conduce la deteriorarea capacității de rambursare sau a activității. Corporațiile, care au credite într-o proporție mai crescută comparativ cu IMM, sunt într-o mai mare măsură afectate de modificarea în sensul creșterii a ratei dobânzii la lei, respectiv 23 la sută dintre acestea ar putea întâmpina dificultăți în cazul majorării ratei de dobândă cu până la 5 puncte procentuale (Graficele 9 și 11). În cazul modificării ratei dobânzii la euro situația este similară, respectiv peste 80 la sută dintre companii nu ar fi afectate de evoluția în sensul creșterii a ratei dobânzii.

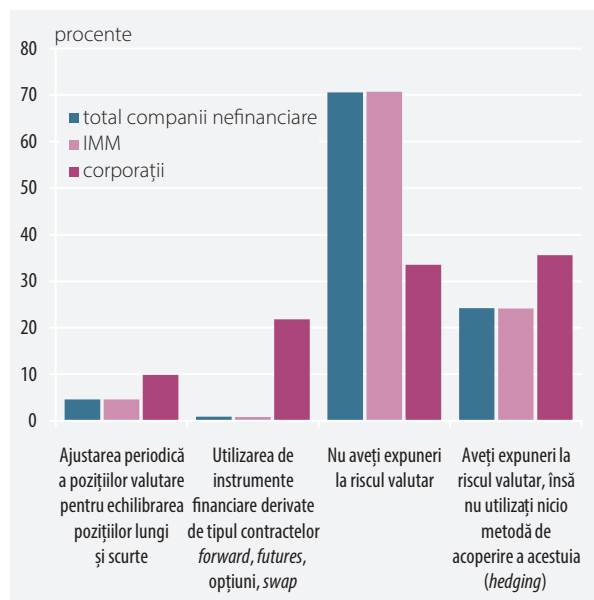
B2. PERCEPȚIA COMPANIILOR ASUPRA UNEI EVOLUȚII NEFAVORABILE A CURSULUI DE SCHIMB AL MONEDEI NAȚIONALE ÎN RAPORT CU MONEDA EURO

Presiunile asupra cursului de schimb al leului față de euro s-au amplificat în perioada recentă pe fondul tensiunilor politice interne, precum și ca urmare a unor episoade de volatilitate pe piețele financiare internaționale declanșate de îngrijorările investitorilor legate de evoluția pandemiei și impactul acesteia asupra economiei, de criza energetică, precum și de blocajele în lanțurile de aprovizionare și producție.

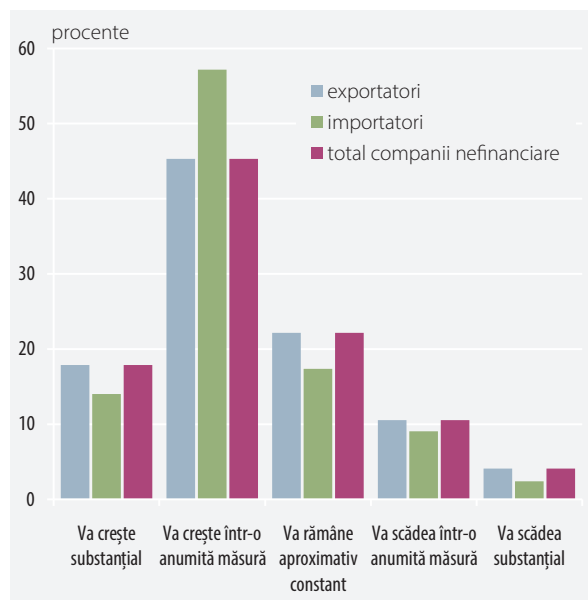
Cele mai afectate de deprecierea monedei naționale sunt companiile importatoare, care în proporție de 64 la sută au indicat un impact negativ într-o anumită măsură sau ridicat asupra situației financiare în eventualitatea modificării cursului de schimb în această direcție. În același timp, circa 35 la sută dintre companiile nefinanciare au declarat că nu sunt afectate de variațiile cursului de schimb.

În acest context, de o importanță deosebită sunt metodele de protecție împotriva fluctuațiilor cursului de schimb (*hedging*). Conform sondajului, circa 24 la sută dintre companii au expuneri la riscul valutar, însă nu utilizează nicio metodă de acoperire a acestuia, proporția atingând peste 53 la sută în cazul companiilor importatoare. Prin urmare, se conturează necesitatea sporirii educației financiare în rândul companiilor nefinanciare și încurajarea utilizării metodelor de acoperire a riscului valutar. Mai puțin de 1 la sută dintre firme utilizează instrumente derivate de tipul contractelor *forward*, *futures*, opțiuni sau *swap* și 10 la sută în cazul companiilor importatoare și exportatoare. Mai mult, managementul riscului este mai dezvoltat în cazul corporațiilor, care utilizează într-o proporție mai ridicată derivate (22 la sută) pentru acoperirea riscului valutar. În plus, circa 5 la sută din ansamblul companiilor nefinanciare, respectiv 10 la sută în cazul corporațiilor și 17 la sută în cazul exportatorilor și importatorilor, ajustează periodic pozițiile valutare pentru echilibrarea pozițiilor lungi și scurte (Grafic 12).

Grafic 12. Modalitățile prin care companiile gestionează riscul valutar, septembrie 2021

Grafic 13. Așteptările companiilor cu privire la evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro în următoarele 6 luni

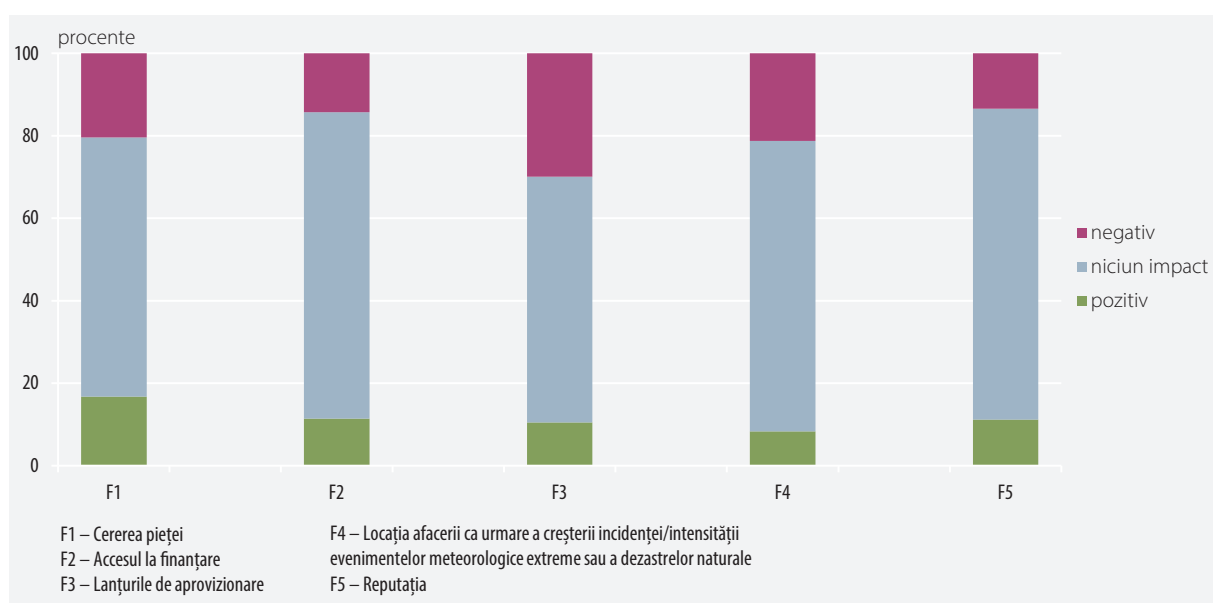
Referitor la așteptările cu privire la evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro în următoarele 6 luni, majoritatea companiilor nefinanciare (45 la sută) previzionează creșterea într-o anumită măsură a acestuia, 18 la sută consideră că rata de schimb va crește substanțial, iar circa 22 la sută dintre firme mizează pe menținerea relativ constantă a raportului leu/euro. Companiile importatoare și corporațiile sunt ușor mai pesimiste în ceea ce privește evoluția cursului de schimb, estimând într-o mai mare proporție deprecierea într-o anumită măsură (57 la sută, respectiv 59 la sută) sau substanțială (14 la sută, respectiv 12 la sută) a monedei naționale (Grafic 13).

c. Capacitatea firmei de a face față unor evoluții nefavorabile privind schimbările climatice

O preocupare actuală la nivel global și național, inclusiv pentru băncile centrale, o reprezintă riscurile legate de climă, întrucât impactul schimbărilor climatice asupra sectorului financiar poate fi relevant pentru stabilitatea financiară. Ținând cont de faptul că firmele din sectoarele clasificate a fi *carbon-intensive* au un rol important în economia românească (generează peste 40 la sută din valoarea adăugată produsă și cumulează peste 50 la sută din activele tuturor companiilor), Banca Națională a României a introdus în cadrul sondajului întrebări din sfera riscurilor climatice în scopul evaluării gradului de conștientizare în rândul companiilor a problemelor legate de schimbările climatice.

Astfel, rezultatele sondajului pun în evidență faptul că majoritatea companiilor autohtone apreciază că impactul schimbărilor climatice, reflectat prin evenimente meteorologice extreme sau prin tranziția către o economie cu emisii mai reduse de carbon, asupra cererii pieței, accesului la finanțare, lanțurilor de aprovizionare, reputația sau localizarea afacerii, este, în general, redus. Cu toate acestea, impactul negativ cel mai important identificat de firme este legat de lanțurile de aprovizionare (30 la sută), cum ar fi lipsa unor materii prime din cauza evenimentelor fizice extreme sau substituția unor materii prime importate cu bunuri produse la nivel local, în cazul companiilor de mari dimensiuni importanța acestui factor devenind și mai accentuată (40 la sută), Grafic 14.

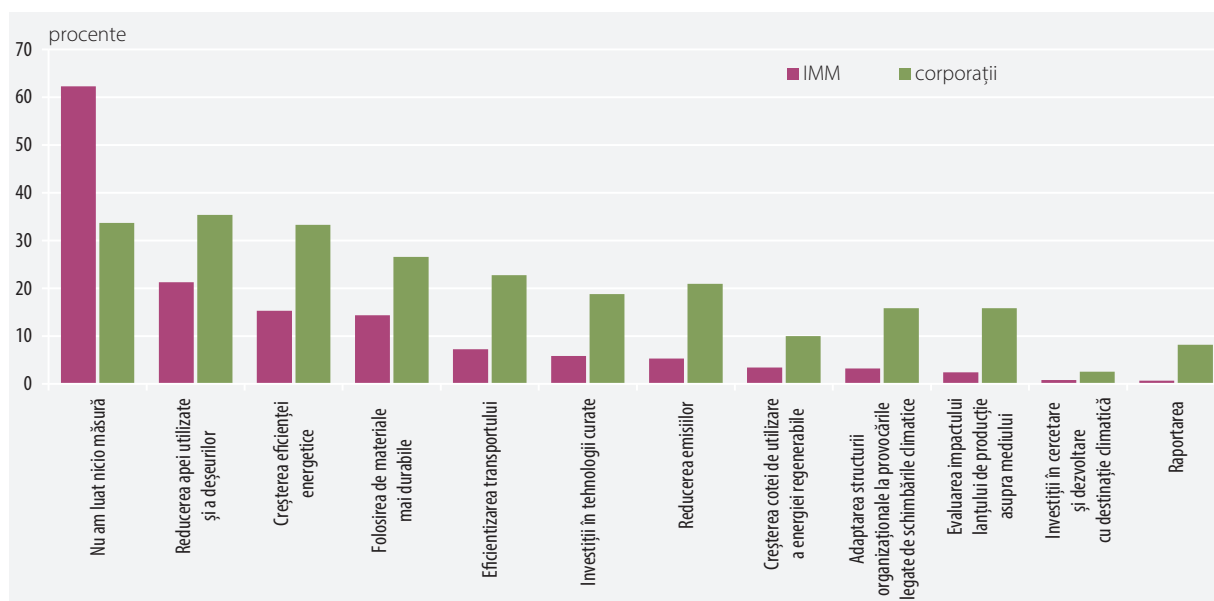
Grafic 14. Percepția companiilor cu privire la impactul schimbărilor climatice care se reflectă prin evenimente meteorologice extreme sau prin tranziția către o economie cu emisii mai reduse de carbon asupra afacerii

Preocupările legate de locația afacerii, respectiv a punctelor de lucru sau a sediului central, ca urmare a creșterii incidenței/intensității evenimentelor meteorologice extreme sau a dezastrelor naturale se clasează pe locul al doilea după importanța consecințelor nefavorabile în opinia firmelor, fiind urmate de eventualele modificări la nivelul cererii și preferințelor consumatorilor. Această distribuție a importanței efectelor negative asupra afacerii se păstrează pentru toate sectoarele de activitate, cu excepția agriculturii, unde principala îngrijorare este legată, evident, de localizare în situația amplificării evenimentelor meteorologice extreme sau a dezastrelor naturale.

Majoritatea companiilor autohtone (62 la sută) nu au luat nicio măsură în ceea ce privește riscurile climatice, procentul reducându-se la 34 la sută în cazul corporațiilor (Grafic 15), probabil pe fondul unei culturi organizaționale mai dezvoltate și al unui grad de conștientizare mai ridicat.

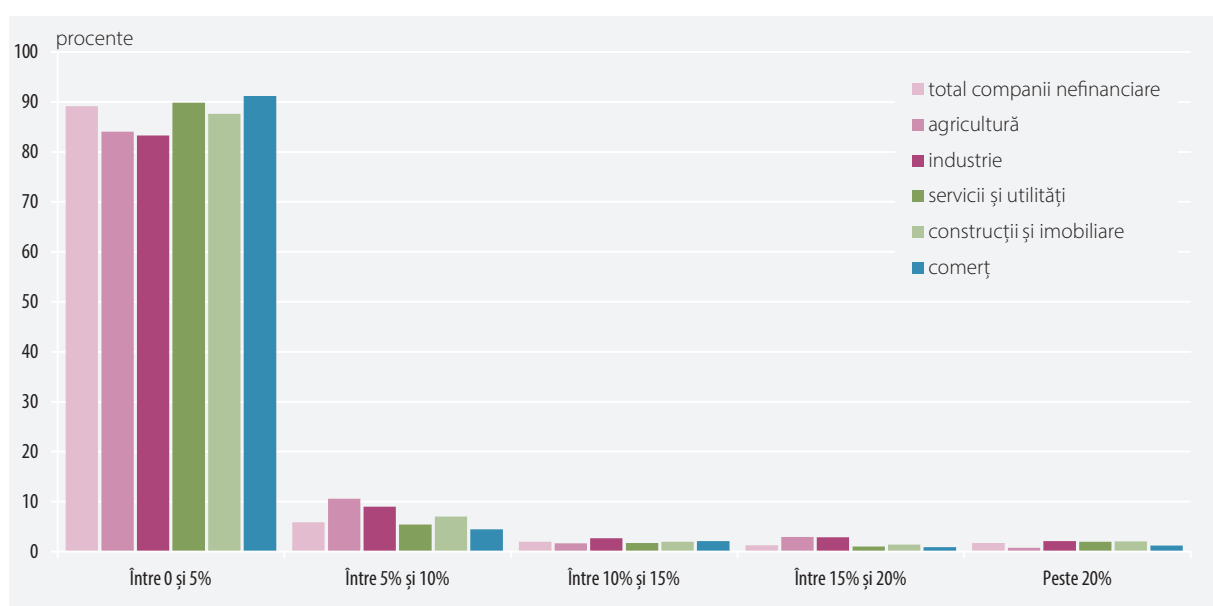
Grafic 15. Tipurile de inițiative privind schimbările climatice în derulare sau finalizate în ultimii doi ani

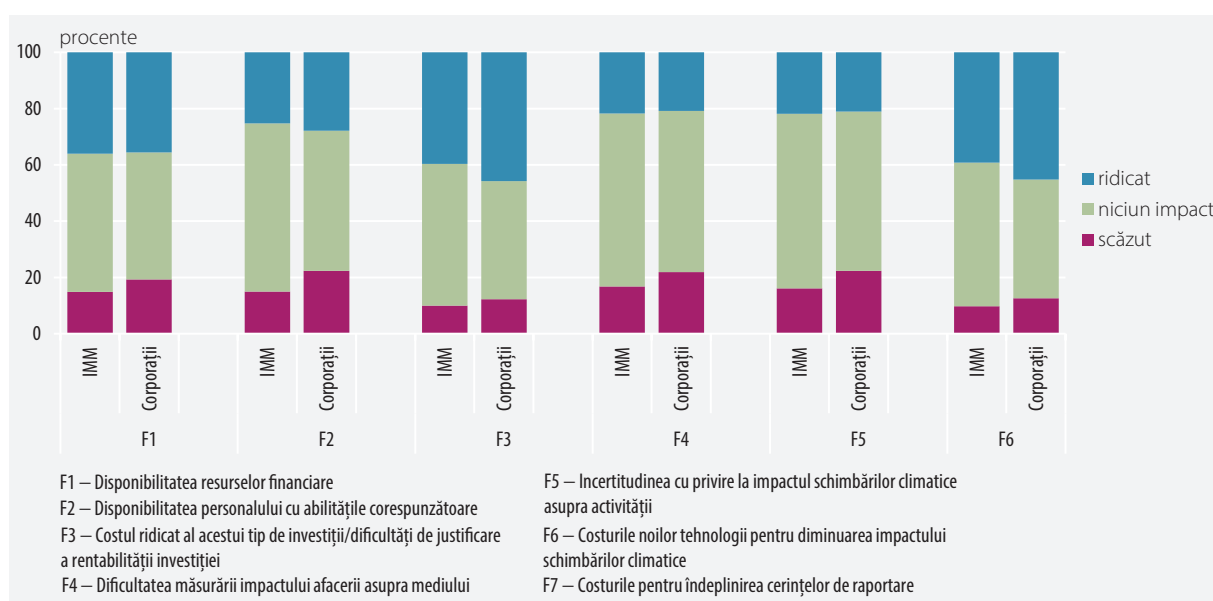
Printre inițiativele mai populare privind schimbările climatice întreprinse în ultimii doi ani se numără reducerea apei utilizate și a deșeurilor (21 la sută), creșterea eficienței energetice (15 la sută) și folosirea de materiale mai durabile sau dezvoltarea de produse sau servicii care nu aduc un prejudiciu asupra mediului (14 la sută). De remarcat este faptul că firmele nu sunt interesate de raportare și investiții în cercetare și dezvoltare cu destinație climatică (sub 1 la sută). În cazul companiilor de mari dimensiuni nivelul de conștientizare a urgenței de a acționa în acest domeniu este mai ridicat, corporațiile investind în tehnologii curate (18 la sută), manifestând interes pentru reducerea emisiilor prin investiții în proiecte de reducere a carbonului, obiective de reducere a emisiilor sau metode de măsurare a amprentei de carbon (20 la sută) sau chiar eficiențizarea transportului prin scăderea numărului de călătorii cu avionul sau cumpărarea de mașini electrice (23 la sută).

Majoritatea covârșitoare a firmelor (90 la sută) alocă între zero (0) la sută și 5 la sută din investițiile totale către măsuri de reducere a impactului schimbărilor climatice. Circa 11 la sută dintre companiile de mari dimensiuni direcționează până la 10 la sută din totalul investițiilor în scopuri climatice și numai 3 la sută dintre corporații alocă un procent de peste 20 la sută în acest scop. Dintre sectoarele de activitate, agricultura și industria prevăd într-o proporție ușor mai crescută (circa 10 la sută, față de 5 la sută) investiții de până la 10 la sută din total pentru destinații climatice, comparativ cu restul sectoarelor analizate (Grafic 16).

Grafic 16. Proporția investițiilor companiilor direcționate către măsuri de reducere a impactului schimbărilor climatice ca procent din investițiile totale

Grafic 17. Factorii care influențează investițiile companiilor în activități pentru adaptarea la schimbările climatice și/sau diminuarea impactului acestora

Printre principalii factori indicați de firme care influențează investițiile acestora în activități pentru adaptarea la schimbările climatice și/sau diminuarea impactului acestora se numără costul ridicat al acestui tip de investiții sau dificultăți de justificare a rentabilității investiției (40 la sută), costurile noilor tehnologii pentru diminuarea impactului schimbărilor climatice (39 la sută) și disponibilitatea resurselor financiare (36 la sută), Grafic 17.

Anexă: Metodologie sondaj

Sondajul este efectuat semestrial de BNR, de regulă în lunile martie și septembrie. Are la bază un chestionar care este transmis unui eșantion de aproximativ 11 000 de companii nefinanciare, dintre care circa 85 la sută sunt IMM, corporațiile fiind incluse exhaustiv. În ediția de față, sondajul a fost derulat în lunile septembrie și octombrie 2021.

Eșantionul este reprezentativ la nivel național și regional și este extras prin procedee statistice, după următoarele criterii:

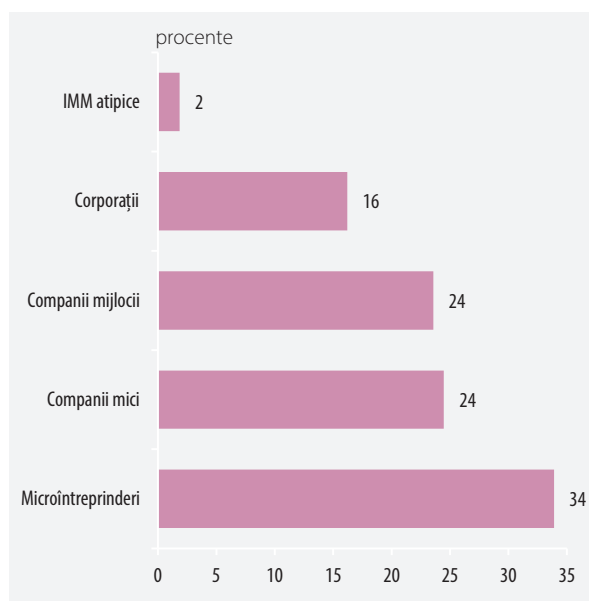
- clasa de mărime a companiei (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii și corporații)⁷;
- sector de activitate, conform încadrării în CAEN Rev. 2;
- regiuni de dezvoltare.

Structura eșantionului după criteriile de extragere a acestuia se prezintă astfel:

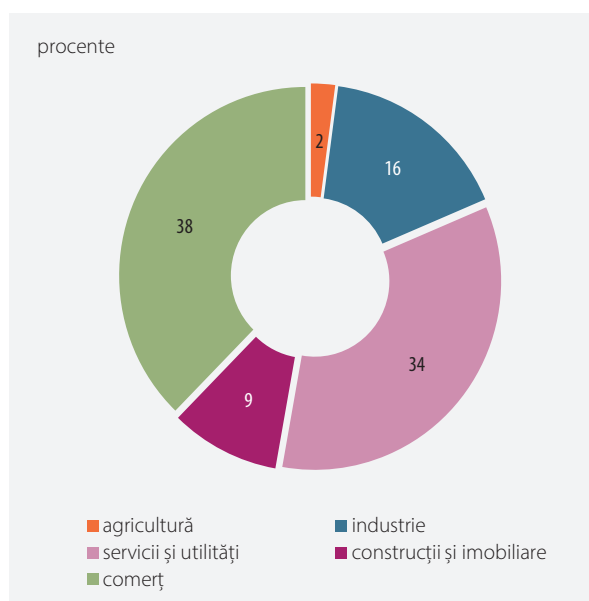
- după mărime: 34 la sută microîntreprinderi, 24 la sută companii mici, 24 la sută companii mijlocii, 16 la sută corporații și 2 la sută IMM atipice (Grafic A1);
- după principalele sectoare de activitate: 2 la sută în agricultură, 16 la sută în industrie, 34 la sută în servicii și utilități, 9 la sută în construcții și imobiliare și 38 la sută în comerț (Grafic A2);
- după regiunile de dezvoltare: 6 la sută Nord-Est, 7 la sută Sud-Est, 8 la sută Sud-Muntenia, 4 la sută Sud-Vest, 8 la sută Vest, 12 la sută Nord-Vest, 9 la sută Centru, 8 la sută Ilfov, 39 la sută București (Grafic A3).

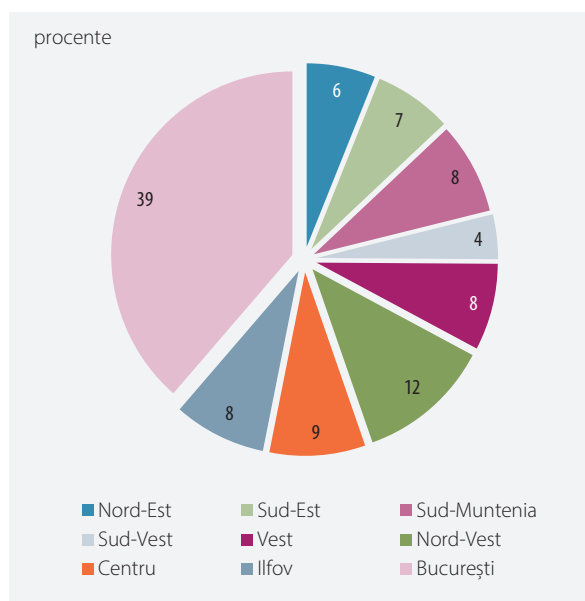
⁷ Firmele intră în categoria IMM dacă au: (i) mai puțin de 250 de angajați și (ii) cifra de afaceri mai mică de 50 de milioane euro sau activul total mai mic de 43 de milioane euro. Se clasifică în: A) microîntreprinderi dacă au: (i) mai puțin de 10 angajați și (ii) cifra de afaceri sau activul total mai mic de 2 milioane euro; B) întreprinderi mici dacă au: (i) între 10 și 50 de angajați și (ii) cifra de afaceri sau activul total mai mic de 10 milioane euro; C) întreprinderi mijlocii dacă au: (i) între 50 și 250 de angajați și (ii) cifra de afaceri sub 50 de milioane euro sau activul total sub 43 de milioane euro. Conform acestor definiții, rămâne o categorie de IMM atipice care nu poate fi încadrată în nici una dintre cele trei categorii anterioare (ex.: IMM cu număr de salariați sub 10, dar cu cifră de afaceri și active totale de peste 2 milioane euro).

Grafic A1. Structura eșantionului după mărimea firmei

Grafic A2. Structura eșantionului după sectorul de activitate al firmei

Grafic A3. Structura eșantionului după regiunea de dezvoltare unde sunt înregistrate firmele

Analiza răspunsurilor

Răspunsurile la întrebări sunt analizate în funcție de forma în care acestea sunt prezentate, astfel:

- a) Pentru întrebările cu grilă de notare se pot urma trei paliere de analiză:
 - analiza răspunsurilor separat pentru notele indicând o dinamică pozitivă, pentru notele indicând o lipsă de dinamică și pentru notele indicând o dinamică negativă;
 - analiza răspunsurilor doar pentru notele indicând o anumită dinamică;
 - analiza în sold net conjunctural (calculat ca diferență între ponderea celor care au notat o evoluție/problemă ca fiind ascendentă/semnificativă și ponderea celor care au notat o evoluție/problemă ca fiind descendentă/nesemnificativă).
- b) Pentru întrebările cu răspuns multiplu sau întrebările cu răspuns unic: analiza ponderii celor care au ales o anumită variantă de răspuns în totalul respondenților.

În cazul întrebării „A1. Cum apreciați că au evoluat următorii factori în ultimele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au considerat că a avut loc o îmbunătățire și al celor care au considerat că a avut loc o înrăutățire în evoluția factorului respectiv. Un rezultat net pozitiv poate indica o îmbunătățire a situației economice la nivel național, a sectorului de activitate sau a companiei, precum și a perspectivelor de dezvoltare sau a relațiilor cu partenerii de afaceri.

În cazul întrebării „A2. Care sunt problemele cele mai presante cu care s-a confruntat compania în ultimele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre

procentul companiilor care au indicat o problemă ca fiind semnificativă și procentul companiilor care au indicat o problemă ca fiind nesemnificativă. Un rezultat net pozitiv înseamnă că o anumită problemă este semnificativă.

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele șase luni pentru întrebările A1, A2, A3, A4.

Definirea companiilor cu credite și a companiilor fără credite în derulare

Separarea companiilor în companii care au credite în derulare și companii care nu au credite în derulare s-a realizat în funcție de selectarea variantei de răspuns f) „Compania nu are credite în lei (inclusiv leasing)”, respectiv „Compania nu are credite în euro (inclusiv leasing)” la întrebările B4 „Între ce valori evaluați că se situează rata medie a dobânzii la creditele în lei pe care le aveți contractate în prezent?”, respectiv B6 „Între ce valori evaluați că se situează rata medie a dobânzii la creditele în euro pe care le aveți contractate în prezent?”.

